

tébe. A könyvtár 1200 négyzetméteres, korszerűen berendezve várja olvasóit, és részt vállal a kibontakozási program végrehajtásában. Míg az eltelt időszakban térségünk – és az ország – közművelődési intézményeire az útkeresés volt a jellemző, a társadalmi kényszer hatására a központi könyvtár lépéselőnyre tett szert, előre kidolgozhatta szakmai munkájának fő irányvonalait, amelyek a város és térsége könyvtárkultúrájának kibontakozását célozzák, s a kulturális felemelkedés útját ígérik.

Ózdon egy nagymúltú, szép épület adott tágas otthont a Városi Központi Könyvtárnak. Joggal várhatjuk el tehát, hogy a „keretet” tartalommal töltsék meg. Legyen a könyvtár a térség valamennyi könyvtári hálózatának módszertani központja, mely a jövőben is egy-egy irányelvek alapján segíti a törzsanyag gyűjtését, feltárását és közreadását; eredményesen együttműködik valamennyi oktatási intézménnyel és a gazdálkodó szervekkel; vég-

zi a múltat feltáró és ezzel a jelent erősítő helyismereti munkáját; intenzíven foglalkozik a zenei, nyelvi kultúra ápolásával, hangoskönyv-szolgáltatással; segíti az egészségmegőrző kormányprogramot; naprakészen szolgáltatja a közhasznú információkat (rendeleteket, határozatokat); s végül mindezek által városunk szellemi háttérbázisává válik.

Természetesen a vázolt kép csak néhány vonás térségünk könyvtárügyéről. Nem szóltam a könyvtári kisközösségek egészséges lokálpatriotizmusáról, vagy a helytörténeti dokumentációban gyülekező – könyvtári segítséggel született – diplomamunkákról, melyek a ma nemzedékének írásos üzenetei a jövő nemzedékéhez és még sok másról.

Bizunk abban, hogy könyvtárkultúránk fejlődése hozzájárul súlyos gondjaink megoldásához, gazdaságunk, életünk stabilizálásához.

Boda István

A Károlyi Mihály Országos Mezőgazdasági Könyvtár új otthona

A múlt év őszén két fontos esemény színhelye volt a Károlyi Mihály Országos Mezőgazdasági Könyvtár (röviden: OMgK), 1988. október 31-én, az őszi 70. évfordulója alkalmából felavattuk *Károlyi Mihály* mellszobrát, *Kirchmayer Károly* szobrászművész alkotását, amelyet az Attila út 93. számú épület megújított előcsarnokában helyeztünk el. November 29-én a mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter helyettese, *dr. Papócsi László* ünnepélyes keretek között adta át a közönségnek és a dolgozóknak az új épülettel bővült szakkönyvtárat, amely az építkezés miatt csupán néhány hónapra zárta be kapuit. Mielőtt magáról az építkezésről, valamint annak eredményeiről szólnék, szeretném felhasználni az alkalmat arra, hogy ismertessem a gyakran említett kifejezés: „az AGROINFORM keretében működő Károlyi Mihály Országos Mezőgazdasági Könyvtár” eredetét. Ismert tény, hogy az akkori rendelkezések értelmében a negyvenes évek végén, tudomány-

áganként, illetve főhatóságok intézményeiként megalakultak az illető ágazat országos könyvtárát és dokumentációs központját magukban foglaló szervezetek. A mezőgazdasági tudományt és gyakorlatot szolgáló három intézmény, az 1946-ban alapított dokumentációs központ, az 1951-ben létrejött országos könyvtár és az 1952-ben működését megkezdő fordítóiroda 1954-ben egy intézménnyé egyesült, amelynek neve Országos Mezőgazdasági Könyvtár és Dokumentációs Központ lett, így működött csaknem tíz évig, amikor 1963-ban felvette az első magyar népköztársasági elnök, *Károlyi Mihály* nevét. Az 1967-es esztendőben az addig különálló földművelésügyi és élelmiszeripari minisztériumot egyesítették, és az akkor meghirdetett gazdasági reformtól lendületet kapott hazai információs rendszer-építési törekvések jegyében a feladatkörében és szervezetében is megújult szakmai tájékoztatási intézmény neve Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium Információs Köz-

pontja, röviden AGROINFORM lett. Az elnevezésből hiányzik mind az „országos” jelző, mind pedig az OMgK névadójának neve, ezért hazai és külföldi partnereink számára azóta is igyekszünk kifejezésre juttatni a tartalmi és formai jogfolytonosságot. További bonyodalmat jelenthet, hogy a rövidített elnevezés, az AGROINFORM 1987 óta új fogalmat takar, ekkor ugyanis a MÉM Információs Központja megszűnt, és jogutódja az Agrárinformációs Vállalat lett. A jelenlegi vállalati szervezetben a Károlyi Mihály Országos Mezőgazdasági Könyvtár az AGROINFORM egyik főosztályként működik, amelynek tevékenységét a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium állami megrendeléssel támogatja. Fontos tény, hogy a könyvtáreépítési elgondolásokat és azok kivitelezését a minisztérium mindvégig erkölcsileg és anyagilag is támogatta, segítsége nélkül a beruházás nem valósulhatott volna meg. Kifejezésre jutott ez a magatartás dr. Papócsi László megnyitó beszédében is, aki különösen jelentősnek nevezte az eseményt.

Az OMgK-val kapcsolatban állók előtt ismert tény, hogy a könyvtár nem erre a célra tervezett épületben működött. A háború idején súlyosan megsérült szállodát a Földművelésügyi Minisztérium hozatta rendbe, és hosszú ideig egyik kutatóintézetét, majd 1951-től az OMgK-t is itt helyezte el. Az Attila út 93. sz. épületből a hetvenes években kiköltözött ugyanis a „társbérlő”, de a többszöri funkcióbővüléssel együttjáró létszámnövekedés számára egy behatárolt területen kellett helyet biztosítani. A mostani építkezésig csupán kisebb átalakításokra, bővítésekre volt lehetőség, ezek révén a sokszorosító üzem helyiségszükségét elégítették ki, egy nagyobb és egy kisebb tanácsterem, valamint egy szerény befogadóképességű könyvraktár épült; ugyanakkor egyre több, a főépulettől távol működő részleg alakult, és több, épületen kívüli raktárhelyiséget is bérbe vettünk.

Az új épület

Az elmúlt évtizedekben sokszor merült fel az a kívánság, hogy a Vérmezőre néző épülethez tartozó, Logodi utcai telken (amelyen tenispálya volt) egy új, korszerű és tágas épületet emeljünk, amelyben a könyvtár is méltó elhelyezést kaphatott volna. A hatvanas évektől kezdve több alkalommal is a megvalósulás küszöbéig jutott a tervezés; néhány alkalom-

mal úgy látszott, sikerül egy nagyvonalú és helytartalékot is magában foglaló épületet emelni ezen a szép fekvésű telken. A lendület azonban mindig megtört: hol a megajánlott beruházási keretet ítélték kevésnek, hol a kivitelezést vállalkók nem gondolták komolyan az ígéretek, hol maga a „beruházó” rettent vissza a várható nehézségektől. Mert azok voltak szép számmal. A tenispálya alatt hatalmas, boltozatos pincerendszer húzódott, amelyet szaknyelven szólva „tömedéklni” kellett, s a Logodi utcai támfal megerősítésre szorult. Ezek mind anyagilag, mind építészetiileg gondot okoztak, amelyeket azután az 1985-ben megkezdett építkezésnél tekintetbe kellett venni; a pótlólagos terheket és munkákat éppen az egyre nehezedő gazdasági helyzetben, a környező házak lakóinak igényeit, továbbá a tanács előírásait is figyelembe véve vállalni. Ezzel kapcsolatos az a tény is, hogy a könyvtár építkezésének csak a jelen szakasza zárult le, mivel a Logodi utca felől nézve a korábbi épület szintjén levő udvar került beépítésre, a betonnal megerősített támfalat teraszos megoldással kialakított, szépen parkosított részű tarkerja el. Ez a megoldás szabadon hagyja a két oldalon álló lakóház tűzfalát, amelynek eltakarása egy későbbi szakaszban lehetséges, úgy hogy mindkét oldalon egy-egy új szárny építhető fel (például raktározás céljaira).

A területfelhasználási engedélyek beszerzése és a tervezés 1985-ben kezdődött meg. A tervezési munkát *Mandel Tamás* építészmérnök (SZÖVTERV) vezette, a kivitelezésre – versenytárgyalást követően – a 21. sz. Állami Építőipari Vállalat kapott megbízást.

Az Attila úti épület földszintjének jobb szárnyát a tervezés idején a kölcsönzöhelyiség és a raktár foglalta el. A terveket úgy készítették, hogy e két nagy tér funkciójának átalakításával szervesen csatlakozzék a megépítendő új házhoz, így az Attila úti földszint egyben az új épület földszintjével essék egybe. Az új épület pincszintjére, valamint második emeletére tömörraktárt terveztek. Az 1986-ban megkezdett építkezés során meg kellett birkóznia a nehéz talajviszonyokkal, a Várhegy szivárgó vizeinek elvezetésével, megfelelő szigetelést kellett teremteni az egész létesítmény számára. Reméljük – és jelenleg minden jel arra vall –, hogy ezek az erőfeszítések sikerrel jártak. A mintegy 400 négyzetméter összalapterületű ház számára a piros palával fedett sátozott biztonságos védelmet nyújt a csapadék ellen, bár 1988 nyarán, az akkor még véglegesen le-

nem zárt csatornarendszer többször okozott pánikot a felhőszakadások során tapasztalt beázásokkal. Szerencsére ennek veszélye azóta teljesen megszűnt. A gépészeti elemek közül a teherliftet, a klímaberendezést, továbbá a gőrdülőszekrényes tömörraktárt kell megemlíteni, ezek használatba vétele nem volt problémamentes, de a karbantartók lelkiismeretes segítőkészségére az üzemeltetés során számíthatnak a könyvtárosok.

Az új épület földszintjén helyezkedik el az olvasóterem, a mellette lévő fogadóhelyiségben a kölcsönző- és katalógusterem kapott helyet. A korábban hasonló céllal használt teremről a könyvtári munkafolyamatok számára alakítottunk ki munkahelyeket. A belső térkialakításra és a berendezésre készített tervek a munkálatok befejezése előtt felülvizsgáltuk, s az utolsó szakaszban felkért szakértő, *Urbán László* segítségével kiegészítettük és úgy módosítottuk, hogy az alvállalkozói rendszerben szállított bútorokon kívül a még szükségesnek ítélt felszerelési tárgyak rendelkezésre álljanak. Ennek köszönhető, hogy az ünnepélyes átadáskor nemcsak az „Allmedia” típusú világoszöld polcok, asztalok, szekrények és színben harmonizáló szövettel bevont székek álltak a helyükön, hanem ízléses virágtartók, szép asztali lámpák és más felszerelési tárgyak tették kellemessé a környezetet. A könyvtár dolgozói ugyancsak részt vettek a berendezési tárgyak válogatásában és beszerzésében. Az olvasóterem falát barna faborítás fedi, az udvarra néző két oldalon kis ablakszemek sorai biztosítják – a levegő és a fény mellett – a kellő

védettséget, egyszersmind sajátosan barátságos és stílusos díszítő elemként is szolgálnak. A kölcsönzőhelyiségben a fehér falakhoz jól illik a katalógusszekrények világos színárnyalata és a kölcsönzőpult sötétbarnája, oldalán a négyzetkazettás díszítéssel, valamint a hasonló színű ajtók farészei. Az ajtókeretekben lévő, valamint a mennyezetvilágítást fedő üvegeken az OMgK emblémája látható.

A könyvtár új helyiségei és a régi épületrészben elhelyezkedő, átalakított földszinti termei több ponton illeszkednek egymáshoz, megfelelően kiképzett átjárók teszik megközelíthetővé a kapcsolódó raktárteret, a másolószobát, a szociális helyiségeket és az új épület lépcsőházát. Az udvar díszkő-burkolatot kapott, az itt álló hatalmas gesztenyefa körül pirostégls fal óvja a borostyánnal beültetett kicsiny kertet.

Új lehetőségek – új feladatok

Az építkezés legfontosabb eredménye, hogy az olvasóterem a katalógus- és kölcsönzőhelyiség, valamint a könyvtári munkafolyamatokat végzők munkahelyiségei egy szintre kerültek. Ezzel nemcsak a belső anyagmozgatást könnyítettük meg, hanem olvasóink kulturáltabb kiszolgálását is lehetővé tettük.

A könyvtárlátogatók és könyvtárosok környezetének, munkakörülményeinek javítását össze kell kapcsolnunk a szolgáltatások tartalmi színvonalának emelésével. Terveink szerint új elhelyezést alakítunk ki az értékes, régi állományból összetevődő különgyűjtemény számára, további belső átalakítás révén fejlesztjük a technikai munkafolyamatot, gondoskodni kívánunk saját újdonságaink népszerűsítéséről, illetve kiadványaink helyi megvásárlási lehetőségéről. A még jelenleg is meglévő külső könyvraktárakból gyorsabban szeretnénk kiszolgálni látogatóinkat. Megújítjuk többéves számítógépes kölcsönzési nyilvántartásunkat, amely az eddigi tapasztalatok szerint beváltotta a hozzá fűzött reményeket. Javítjuk a fordítási- és másolatszolgáltatás színvonalát.

Könyvtárávatásunkkal egyidejűleg új elhelyezést kapott az AGROINFORM számítóközpontja, amelynek felszerelése a MÉM támogatásával, illetve egy OTKA-pályázat elnyerésének köszönhetően 1988-ban egy Micro-Wax számítógéppel gyarapodott. Ez hazai és külföldi adatátviteli hálózatba bevonható adattár-építést tesz lehetővé. Gépparkunk ilyen jelentékeny fejlesztése elérhetővé

